

OSVRT NA RADNI MATERIJAL
MODULA Spolna/ rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje
ZA 4. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE

NASTAVNA JEDINICA: Rodne uloge u obitelji

Na stranicama AZOO postoje radni materijali za provođenje zdravstvenog odgoja. U četvrtom razredu osnovne škole, za desetogodišnjake, u 4. modulu (Spolna/ rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje) predviđena je nastavna jedinica

Rodne uloge u obitelji.

Na vrhu je naveden cilj:

prepoznati spolne/ rodne uloge u obitelji i raspraviti ih.

Cilj je naveden, ali čemu služi i što se postiže kod desetogodišnjaka navedenim ciljem?!?

Nakon cilja navedeni su ishodi učenja: **opisati razliku između spola i roda, odnosno bioloških karakteristika te društvenih očekivanja i normi; raspraviti spolne/ rodne uloge u razredu i obitelji.**

Nakon što su učenici imali zadatak promatrati i uočavati svakodnevne obveze članova obitelji, u uvodnom dijelu slijedi uobičajeni razgovor o obitelji i poslovima ili zaduženjima članova obitelji .

Slijedi igra uloga u obitelji. Dvije skupine po 6 učenika podijele uloge (mama, tata, baka, djed, brat i sestra) i glumačke rekvizite (lutka, autić, pregača, kuhača, novine, pletaće igle i vuna, kliješta, odvijač....). Zadatak je smisliti i odigrati svakodnevnu obiteljsku situaciju u kojoj će se svatko ponašati u skladu sa svojom ulogom.

Ako učenici scenskom improvizacijom pokažu kako se svatko ponaša u obitelji u skladu sa svojim bićem i ako je ta obitelj skladna, čini nam se da bi tu mogao biti kraj, ali nije..... Tek slijedi glavni dio školskog sata.

U glavnom dijelu školskog sata prva aktivnost je rasprava s mogućnošću promjene stava i objašnjavanjem razloga mijenjanja stava.

Raspravlja se je li lakše muškarcima u životu ili ženama.

Rasprava spada u nastavno područje jezičnog izražavanja u nastavi hrvatskoga jezika u 4. razredu i vrlo je zahtjevana. Svatko tko ima iskustva u radu s djecom te dobi zna da će mu rasprava, uz prethodan dogovor i objašnjenje, oduzeti cijeli školski sat.

Slijedi nevjerojatan zaključak koji se ne temelji ni na čemu.

Nakon rasprave kome je teže ili lakše u životu treba (iako jedno s drugim nema veze) izvesti sljedeći zaključak: „**Obaveze pojedinaca ne proizlaze niti iz spola niti iz roda već se temelje na zajedničkom dogovoru unutar obitelji.**“

Iako je rasprava potrajala, ponovno slijedi igra uloga i to na način da se igrokaz iz uvodnog dijela ponavlja tako da otac mijenja ulogu s majkom, sin sa kćeri, a baka s djedom.

Potom se preporuča: „Nakon dramatizacije upitati učenike što im je bilo smiješno. Kako bi obitelj funkcionirala na ovaj način, s novom podjelom poslova? Što mislite bi li i vaši ukućani mogli/ znali obavljati neke kućanske obveze koje do sada nisu radili?“

Dakle, polazi se od pretpostavke da bi učenicima pletaće igle i vuna u rukama učenika u liku oca ili djeda bila smiješna. I zaista, i odraslima bi bila smiješna. Zbog čega se onda preporuča izvrnuta dramatizacija? Objašnjenje zbog čega se uobičajena obiteljske situacije izvrće u pripremi nema. Zar se to preporuča zato da se djeca malo nasmiju ili se jednostavno sve što je u ovom društvu do sada postojalo kao vrijedno i normalno mora izvrnuti?

Naravno da će djeca reći da obitelj ne bi funkcionirala na ovaj neuobičajeni način i zaključiti da bi ukućani, kad bi se potrudili, mogli obavljati i neke za njih neuobičajene poslove. Ali, vjerojatno će se, kao i mi odrasli upitali, zbog čega bi to radili, tko i zašto ih na to sili. Tko u ovom društvu prisiljava tate i djedove da pletu? U primjeru ove igre uloga djedu se oduzima temeljno ljudsko pravo da sam izabere i bude djed kakav želi i prikazuje ga se na silu onakvog kakav nije. Zbog čega?

Vratimo se na **ishode učenja** gdje piše: **opisati razliku između spola i roda, odnosno bioloških karakteristika te društvenih očekivanja i normi; raspraviti spolne/ rodne uloge u razredu i obitelji.**

U pripremi nigdje ne piše koja je u stvari razlika između roda i spola.

Mnoge učiteljice neće znati objasniti razliku.

Nije li onda, da bi ishodi učenja ipak bili ostvareni, brže, bolje i lakše iskoristiti već otrcanu ideju iz preporučene literature, poredati sve dječake i reći im da svatko od njih izgovori: „Ja sam rođen s penisom, ali ću kasnije odabrati jesam li dječak ili djevojčica s penisom“ i obrnuto?!?

Ili, da bi se razlika između roda i spola što bolje uočila, možda bi se moglo narediti da školski učitelji u buduću na nastavu dolaze odjeveni u haljinice, a učiteljice u muškim odijelima s obaveznim zalijepljenim brčićima ispod nosa. Tada bi razlika između spola i roda valjda učenicima bila potpuno jasna.

Ili se uskoro planira i u naše škole uvesti GENDER DAN (o tome se već pisalo <http://zdravstveniodgoj.com/news/gender-switch-day>), dan u kome svi učenici

muškog spola dolaze u školu odjeveni u žensku odjeću i obrnuto. U mnogim zemljama su škole dobile zadatak da takav dan uvedu, ali su mnoge i ubrzo s time prestale zbog roditeljskih pobuna.

Ali, ako se u naše škole uvede, zaživjet će vjekovima. Hrvati su tolerantni, sve šutke stenju i trpe, ali se teško pokreću da bi nešto promijenili.

I na kraju, ako se ranije sumnjalo, da je nastavnu jedinicu pripremio netko tko nikada nije radio u nastavi, to dokazuje završni dio sata u kojem se preporuča izrada plakata, kolaž fotografijama iz časopisa. (SVI ČLANOVI OBITELJI ZAJEDNIČKI SUDJELUJU U SVAKODNEVNIM AKTIVNOSTIMA)

Da bi se ovaj završni dio (sadržaj je to nastave likovne kulture) ostvario potrebno je:

- 5 minuta za pripremu materijala (podjela hamer papira, priprema fotografija, ljepila) pod pretpostavkom da su fotografije donijeli već izrezane.
- 5 minuta za podjelu učenika u skupine, pripremu (spajanje školskih klupa) i zauzimanje radnog prostora
- 10 minuta za dogovor, objašnjenje rada
- najmanje 20 minuta za rad

Sveukupno je za završni dio ovoga školskoga sata potrebno izdvojiti 40 minuta, a pri vrhu pripreme je navedeno da je za trajanje svega predviđen jedan (valjda školski) sat.

Toliko o, u medijima hvaljenim i prehvaljenim, radnim materijalima za 4. modul zdravstvenog odgoja.

učiteljica